

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศไทยได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การจัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนากำลังคน โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ด้านอาชีวศึกษาไว้ว่า "เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ในระดับกลางและระดับสูงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ" อีกทั้งยังได้กำหนดนโยบายข้อที่ 2 ว่า "พัฒนาหลักสูตรให้ได้คุณภาพทัดเทียมกันในแต่ละระดับ ประเภทการศึกษา สาขาวิชาที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและตลาดแรงงาน" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 53)

กรมอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสังคม เศรษฐกิจของประเทศ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยการจัดการศึกษาวิชาชีพ 2 ลักษณะดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา, 2531 : 11)

1. การดำเนินการศึกษาอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป จำแนกเป็น 2 ระบบ คือ

1.1 การศึกษาวิชาชีพในระบบมี 3 หลักสูตร ได้แก่

1.1.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1.1.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

1.1.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)

1.2 การศึกษาวิชาชีพนอกระบบมี 3 หลักสูตร ได้แก่

1.2.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ (บชม.)

1.2.2 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

1.2.3 เสริมวิชาชีพมัธยม

2. การดำเนินการฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาชีพเกษตรกรรมแก่ประชาชนมี

2 หลักสูตร ได้แก่

2.1 การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น

2.2 การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่

การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 5 ประเภท วิชาคือ ศิลปหัตถกรรม ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรมและเกษตรกรรม โดยในประเภท วิชาศิลปหัตถกรรมจะแบ่งออกเป็น 3 สาขาวิชา ได้แก่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532 : 49-50)

1. สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1 กลุ่มวิชาจิตรศิลป์

1.2 กลุ่มวิชาศิลปประยุกต์

1.3 กลุ่มวิชาหัตถอุตสาหกรรม

2. สาขาวิชาการถ่ายภาพ

3. สาขาวิชาการดนตรี

การจัดการศึกษาวิชาชีพนอกระบบอาชีวศึกษานั้น เป็นการผลิตกำลังคนไปปฏิบัติหน้าที่ใน ระดับต่าง ๆ โดยผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดซึ่งมีความเหมาะสมกับระดับสติปัญญา และความสามารถของแต่ละบุคคล แต่การจัดการศึกษานอกระบบใดก็ตามอาจไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นแนวทางการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียน อะไร เพื่ออะไร ครูผู้สอนจะทำการสอนได้อย่างบรรลุจุดมุ่งหมาย ต้องมีความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี

ในปีการศึกษา 2530 กรมอาชีวศึกษาได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่ง

ปรับปรุง และพัฒนามาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ให้ชื่อว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 มุ่งสนองนโยบายในการพัฒนากำลังคนด้านอาชีพ โดยการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในเรื่อง การให้มีความสามารถในทางปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี รวมทั้งให้มีคุณธรรม ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของอาชีพกับตลาดแรงงาน ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการเชิงธุรกิจเชิงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เสริมวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดวิญญานนักการขาย รวมทั้งเพิ่มกลยุทธ์การตลาดไว้ในทุกสาขาวิชา (ธงชัย สุวณิชย์เมษินทร์, 2530 : 1-3)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ได้กำหนดจุดประสงค์ประเภทวิชา ศิลปหัตถกรรมไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 5)

1. ให้มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการทางศิลปหัตถกรรม เพื่อที่จะนำไปค้นคว้าและพัฒนางานศิลปกรรมของชาติ ให้สอดคล้องกับความสำเร็จก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่
2. ให้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปกรรม อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นมีเจตคติที่ดีต่องานศิลปหัตถกรรม
3. ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมและสามารถนำไปใช้ประยุกต์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน
4. ให้มีลักษณะนิสัยเป็นผู้รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีคุณธรรม จริยธรรมและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
5. ให้สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรมและฝึกให้มีทักษะในวิชาศิลปหัตถกรรมจนสามารถนำไปประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

จากจุดประสงค์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่ได้จากการฝึกไปเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาวิธีสร้างงานอาชีพ มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปหัตถกรรม มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์งาน แก้ไขปัญหา มีมนุษยสัมพันธ์ มีความ

รับผิดชอบบนหน้าที่ อีกทั้งยังมีความสามารถในการจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม การสร้าง สติปัญญาเพื่อการศึกษาค้นคว้า และหาประสบการณ์ จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ หรือสถานประกอบการ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

การบริหารหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้การจัดการศึกษาประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม บรรลุจุดมุ่งหมาย แต่จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญ จึงมีข้อจำกัดอยู่ที่ผู้ใช้หลักสูตรไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทำให้ไม่ เข้าใจและไม่ตั้งใจปฏิบัติตาม (สงัด อุทรานันท์, 2527 : 295) หลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบผลสำเร็จ หรือ ล้มเหลว ดังนั้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร นับตั้งแต่หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ตลอดจนเนื้อหาสาระของหลักสูตร รวมทั้งทักษะในการใช้หลักสูตร การเตรียมครูผู้สอนอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดหมาย โครงสร้างและข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การวางแผนการสอน การเตรียมเนื้อหา วิธีการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน แต่จากการที่กรมอาชีวศึกษา ได้ทำการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม พบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม ยังเข้าใจไม่ชัดเจนในเรื่อง หลักการ จุดหมาย หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ปวช.2530 โดยมีเหตุผลจากคำถามปลายเปิด ดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา, 2531 : 136 - 138)

1. ครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ปวช. 2530
2. ครูผู้สอนระบุว่า งานในตำแหน่งหน้าที่มีเพียงงานสอนเท่านั้น จึงไม่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับเรื่องที่ถาม
3. ครูผู้สอนไม่มีเวลาศึกษาเรื่องต่าง ๆ เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นไป อย่างรวดเร็ว งานที่ได้รับมอบหมายรัดตัว จึงเร่งรัดทำงานประจำเฉพาะหน้าและระเบียบปฏิบัติ ต่าง ๆ ออกล่าช้ามาก เมื่อหลักสูตรประกาศใช้ ทำให้จำเป็นต้องปฏิบัติไปก่อน

4. การอบรมชี้แจง เผยแพร่เอกสาร หรือนิเทศชี้แจง เกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตร ปวช. 2530 ยังไม่ทำถึง

5. การกำหนดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งการจัดแผนการเรียนการสอนของหลักสูตร ปวช. 2530 มีบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้

จากเหตุดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลสะท้อนที่น่าสังเกตรวมถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแต่ละครั้ง ย่อมมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร บุคลากร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน วัสดุอุปกรณ์ การประเมินผล เป็นต้น ตัวอย่างเช่น อุปสรรคด้านบุคลากร ได้แก่ ครูไม่ทราบไม่เข้าใจหรือไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงหลักสูตรจำเป็นต้องให้ครูรับทราบและปฏิบัติตามโดยทั่วถึงกัน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเห็นด้วย และส่งเสริมการปรับปรุงหลักสูตร เปิดโอกาสให้มีการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ที่กรมกองจัดขึ้น ในเรื่องนี้ผู้บริหารอาจไม่เห็นด้วย เพราะต้องใช้งบประมาณมาก (สงัด อุทรานันท์, 2527 : 299) ด้านวัสดุอุปกรณ์จะพบว่าในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้น ความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้กับหลักสูตรใหม่มักมีปัญหาในเรื่องความไม่เพียงพอ ดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2527 : 299) กล่าวคือ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ว่าสภาพความเป็นจริง ในการปรับปรุงหลักสูตรนั้น ทางกระทรวงหรือสถาบันที่ผลิตวัสดุอุปกรณ์เองไม่สามารถผลิตให้เพียงพอแก่ความต้องการ และนอกจากนี้ บางเนื้อหาวิชาจำเป็นต้องใช้อาคารสถานที่ที่มีลักษณะ เฉพาะ หากเป็นการศึกษาสายวิชาชีพจำเป็นต้องมีเครื่องมือเพียงพอ ดังนั้นการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร อาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะไม่อาจจัดหาวัสดุอุปกรณ์ได้ตามความเหมาะสม

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาด้านการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยความร่วมมือ การประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาคือ ครูที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน แต่จะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับทักษะการสอนความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ปัจจุบันพบว่าการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความรู้วิชา ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ส่วนการเรียนทางด้านวิชาชีพมุ่ง เน้นเนื้อหาวิชาการมาก ทำให้การฝึกปฏิบัติด้านทักษะ ไม่เพียงพอ

ต่อการนำไปประกอบอาชีพ ดังนั้นเพื่อการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวทางหนึ่งก็คือ การนิเทศการสอนซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาการเรียน การสอนแก่ครู ดังที่ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนว่า หมายถึง การแนะนำ ชี้แจง การร่วมมือ ในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศการสอนและครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา คือมุ่งในด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยตรง มีเป้าหมายปรับปรุงการศึกษาทั้งระบบ แต่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือ การปรับปรุงคุณภาพทาง การศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พนัส ทันทาคินทร์ (2513, 148) ได้กล่าวถึงการนิเทศการสอนว่ามีจุดหมายสำคัญอยู่ ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยตั้งอยู่บนรากฐาน แห่งมนุษยสัมพันธ์อันดี

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 18) มีความคิดเห็นว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศ การสอน คือการปรับปรุง พัฒนา ชี้นำครูในด้านการเรียนการสอนเพื่อส่งผลไปยังผู้เรียนให้มี คุณภาพและ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้นิเทศ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2524 : 251-252) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศ การศึกษาว่ามีสาเหตุและองค์ประกอบดังนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงของระบบการจัดการศึกษา การ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และความ ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ สังคมและ วัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงของปรัชญา และอุดมการณ์ทางการศึกษา การค้นคว้าวิจัยใหม่ ๆ ที่ เกิดขึ้น อีกทั้งการขาดประสบการณ์ของครูใหม่ หรือครูเก่าที่ไม่ทันต่อเทคนิคและวิธีสอนใหม่ ๆ และการนั่งเฉยเฉื่อยชา ขาดความสนใจของครู

เนื่องจากการนิเทศการสอนมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นทั้งยังมุ่งประสานความ เข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหารและครู ทำให้เห็นว่า การนิเทศการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่ จะช่วยให้ครูเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าทาง

วิชาการที่จะส่งผลถึงการเรียนการสอน ช่วยในการวางแผนการสอนที่เหมาะสมและ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพทางการศึกษา (สันต์ ธรรมบำรุง, 2526 : 16-17)

ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการสอนนั้น สามารถพิจารณาได้จากปัญหาต่าง ๆ ด้านการเรียนการสอน ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2529 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้จัดอบรมเรื่องการนิเทศการศึกษากายในสถานศึกษาแก่ผู้บริหาร ผู้ช่วยบริหารฝ่ายวิชาการและหัวหน้าคณะของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ได้มีการแบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิด (Brainstroming) เพื่อพิจารณาปัญหาในสถานศึกษาและเป็นแนวทางในการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการสอน ผลการอภิปรายสรุปได้ว่า ครู - อาจารย์มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจหลักสูตร ขาดทักษะและประสบการณ์ มีความรู้ไม่ตรงกับวิชาที่สอน ไม่เปลี่ยนแปลงและไม่รู้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะวิชา ไม่รู้จักสร้างสื่อการสอนและการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน ขาดความรู้เรื่องการประเมินผลและไม่พยายามศึกษาเพื่อทำให้มีมาตรฐานขึ้น

จากสาเหตุดังกล่าวและจากการที่ครูผู้สอนวิชาชีพประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมประสบปัญหาและอุปสรรคในการสอน ซึ่งอาจเป็นทั้งในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอนตลอดจนการประเมินผล ย่อมผลักดันให้ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการสอน ซึ่งการนิเทศการสอนจะมีความหมายสำหรับครูก็ต่อเมื่อ การนิเทศนั้นแสดงให้เห็นว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อความต้องการของผู้รับการนิเทศโดยตรง นั่นคือจะต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใด จึงเป็นที่ต้องการของครู (Frenseth, 1961 : 23) ดังที่ นิพนธ์ ไทยพานิช (2525 : 1) มีความคิดเห็นว่าปัญหาความต้องการในการนิเทศโดยทั่วไปที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความต้องการของศึกษานิเทศก์เอง ที่ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ต้องการนิเทศการสอนของครูมากกว่าความต้องการที่ครูจะขอรับการนิเทศ ดังนั้นเพื่อให้การนิเทศการสอนเกิดประโยชน์แก่ตัวครูอย่างแท้จริง สามารถช่วยเหลือครูได้ตรงกับปัญหาและความต้องการ ผู้มีหน้าที่ในการนิเทศ จึงควรที่ศึกษาถึงความต้องการในด้านต่าง ๆ เสียก่อน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษา ผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำหลักสูตรไปใช้คือ ครูผู้สอน หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการสอนของครูเป็นส่วนใหญ่ ครูจึงต้องทำความเข้าใจในตัวหลักสูตรเสียก่อน เพื่อ

ช่วยทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนได้ประสบการณ์ มีความรู้ทักษะและ เจตคติ สมความมุ่งหมายอันแท้จริงของการศึกษา (สันต์ ธรรมบำรุง , 2527 : 12-13)

2. ด้านเนื้อหาวิชา การที่เนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้ได้ประสิทธิผลแก่ผู้เรียนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและ วิจารณ์ของผู้สอนเป็นสำคัญ ครูจึงควรได้รับความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาในรายวิชาที่ตนสอน ได้รับการแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่ครูเข้าใจไม่ถูกต้อง (พวง เพ็ญ เปล่งปลั่ง , 2529 : 14)

3. ด้านวิธีการสอน การเลือกเทคนิควิธีการสอนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกวิธีให้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และในขณะที่เดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความสนใจและวัยของผู้เรียนจึงจะ ทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ดีได้มากที่สุด (สงัด อุทรานันท์ , 2525 : 65)

4. ด้านสื่อการสอน ซึ่งเป็นตัวกลางสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน อย่างเต็มที่ เป็นสิ่งเร้าใจที่ให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีโอกาสเรียนรู้ได้มากขึ้น ความพร้อม ของครูในการใช้สื่อการสอน จะเป็นเครื่องช่วยเพิ่มทักษะในการสอนได้มากยิ่งขึ้น การเลือกใช้ สื่อการสอนชนิดใด อย่างไรนั้น ครูต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเรียน ผู้เรียน กระบวนการที่จะสื่อสารระหว่างสื่อและผู้เรียน (ลิริลักษณ์ บุญวงษ์ , 2529 : 58)

5. ด้านการประเมินผล เป็นการกำหนดค่า โดยอาศัยคะแนนที่ได้จากการวัดผล (Measurement) เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ (กมล สุตประเสริฐ , 2510 : 6) ครูจะต้องมีความเข้าใจในหลักการประเมินผลอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การประเมินผลนักเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง และยุติธรรม

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ครูผู้สอนมีบทบาทที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ของนักเรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร แต่การที่จะประสบผลดังกล่าวได้นั้น ครูผู้สอนต้องมีความ เข้าใจในด้านต่าง ๆ จึงสมควรที่จะได้มีการศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนในขอบเขต ดังกล่าว เพื่อให้ทราบว่า ครูมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการนิเทศในด้านใดบ้าง

อนึ่งในการศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพ ประเภทวิชา ศิลปหัตถกรรมนั้นยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยมาก่อน อีกทั้งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาความ

ต้องการการนิเทศการสอนจะช่วยให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ได้ทราบปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการนิเทศการสอน และจัดนิเทศการสอนได้ตรงตามความต้องการ หรือวัตถุประสงค์ของครู อันจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนในประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผลตามจุดหมาย หลักการของหลักสูตรและ เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการนิเทศการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการสอน และการประเมินผล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การนิเทศการสอน หมายถึง การช่วยเหลือ การแนะนำ การชี้แจง การบริการ การร่วมมือ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศการสอนและครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา (สันต์ ธรรมบำรุง, 2526 : 10)

2. ครูผู้สอนวิชาชีพ หมายถึง ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม หมายถึง ประเภทวิชาที่แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม สาขาวิชาการถ่ายภาพ สาขาวิชาการดนตรี และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เฉพาะสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมที่ประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาจิตรศิลป์ กลุ่มวิชาศิลปะประยุกต์ และกลุ่มวิชาหัตถอุตสาหกรรม ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530

4. สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมในระดับประกาศนียบัตร

วิชาชีพ ได้แก่ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภาและวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ธนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชาชีพประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม กลุ่ม
วิชาจิตรศิลป์ กลุ่มวิชาศิลปะประยุกต์ และกลุ่มวิชาหัตถอุตสาหกรรม ในหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทคปลาย ปีการศึกษา 2533 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร 3 แห่ง จำนวน 62 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษา ในการให้ความ
ช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอนวิชาชีพประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาชีพประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม สังกัด
กรมอาชีวศึกษาได้เข้าใจถึงงานในหน้าที่และปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับหน้าที่ทางด้านการ เพื่อ
ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อเนื่อง